

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Teze diplomové práce

Účast veřejnosti na rozvoji regionů

Filip Krejčí

© 2015 ČZU v Praze

Účast veřejnosti na rozvoji regionů

Public participation in regional development

Souhrn

Diplomová práce se zabývá dvěma konkrétně vybranými regiony v České republice, součástí nichž jsou mikroregiony vytvářející podstatu jejich celku. Odborná práce se zamýšlí a zkoumá vztahy mikroregionů k vyšším formám svého uspořádání, respektive jejich analýza podává výpovědi o jejich skutečném stavu, organizaci, účelu a různých možnostech využívání ve prospěch veřejnosti. Současně je zdokumentována účast veřejnosti na správě mikroregionů, a tím i podpora (mikro-)regionů; aplikace finanční podpory z prostředků EU.

Klíčová slova: Dotace, Evropská unie, Euroregiony, finance, mikroregiony, organizace, podpora, státní správa, veřejnost,

2 Cíl a metodika práce

K získání potřebných dat, informací a jejich následnému potvrzení (vyvrácení) bylo v obou sledovaných mikro/regionech využito terénní dotazníkové šetření, které se uskutečnilo s odstupem jednoho měsíce.

Každé z nich se do detailu zaměřilo na sledování malé oblasti, která by podala objektivní výpověď o dění (Jablunkovsko, Žďárské vrchy). Projekt dotazníkového průzkumu (v obou sledovaných lokalitách stejný) se zabýval formulací problému, stanovením cíle průzkumu, stanovením hypotéz k předpokládaným výsledkům základního souboru, organizací a sběrem dat v rámci průzkumu, analýzou získaných dat, jejich tříděním a zpracováním. Na jeho konci byly zpracovány závěry a doporučení.

Hlavním cílem diplomové práce je ověření zapojení veřejnosti do rozvoje mikro/regionu/ů. K jeho dosažení jsou stanoveny dílčí cíle, které se týkají především efektivnosti a správnosti vynaložených finančních prostředků, ať už se jedná o veřejné finance z dotací, nebo ty přidělené prostřednictvím evropských fondů. Právě k ozřejmení některých otázek spojených s touto zmíněnou problematikou byl proveden kvantitativní dotazníkový výzkum, který je sice specificky zaměřen pouze na cestovní ruch, ale odpovědi respondentů

zcela jasně vyjadřují stav, v jakém se právě toto (pro mikroregiony) velmi důležité odvětví nachází.

6 Závěr

Diplomová práce je u svého konce. Pro obsáhlost tématu nebylo možné postihnout všechna odvětví, do kterých byly investovány finanční prostředky jak tuzemské, tak z evropských fondů pro zlepšení jejich stavu a to za bedlivého dozoru veřejnosti v obou sledovaných lokalitách.

Proto byly některé obory veřejného života zmíněny pouze okrajově, nebo byly zcela opominuty (školství, zdravotnictví atd.). Přitom však jejich provázanost na ekonomiku regionů a nižších správních celků naznačuje, že všechny nabízené možnosti pro zlepšování celkového vzhledu měst a obcí a tím zvyšování úrovně kvality života, jsou trvale a efektivně využívány. Je velmi složité rozpracovat názory na dané odvětví naší ekonomiky, kterou bezesporu hospodaření mikroregionů (regionů) je a tvoří důležitou součást našeho veřejného života. Podle názorů autora, které byly utvářeny v průběhu zpracování celé tematiky této diplomové práce, by bylo v počátku celé práce vhodnější zúžit téma na jeden mikroregion, respektive kompilaci dvou mikroregionů, v nichž by se výzkum zaměřil např. pouze na kvalitu stravování nebo na kvalitu ubytování nebo na ochranu historických památek nebo na sportovní vybavení pro návštěvníky oblasti apod.

Široká veřejnost byla od počátku 90. let minulého století přítomna vývoji novodobých dějin a vždy měla dostatek příležitostí a možností je demokratickým způsobem ovlivňovat a utvářet a přinést svoje názory a návrhy ke zlepšování kvality života celé společnosti. Prostřednictvím svých zastupitelstev (a zástupců nejrůznějších spolků) se mohou občané vyjadřovat k dění ve veřejné správě a podávat svoje návrhy na zlepšení a tak přispívat k vytváření nových hodnot prostřednictvím získaných financí z nejrůznějších dotací. Z tohoto konstatování lze odvodit, že námi zvolené orgány v regionální politice pracují velmi dobře a snaží se všemi dostupnými prostředky dosáhnout na finance z evropských dotací, které jsou jakousi hybnou pákou rozvoje některých oblastí České republiky.

V obou sledovaných mikroregionech velmi aktivně přispívají ke zlepšování turistických, cykloturistických a vycházkových tras členové Klubu českých turistů (opět účast veřejnosti), kteří provádějí jejich značení ve svém volném čase a to bez nároku na finanční odměny – pouze v rámci své dobrovolnosti. Takový přístup je potom velkým přínosem pro zlepšení kvality jednotlivých mikroregionů a vyšších celků. Současně se dá společně s návrhovou činností občanské veřejnosti ocenit její kontrolní poslání, a to ne v pravém slova

smyslu, ale jako dohled nad prováděnými navrhovanými a financovanými úpravami a zlepšeními ve všech oblastech společenského života. Jako dobrý příklad se dají použít např. společná setkávání a vystoupení folklorních souborů za účasti zahraničních hostů a to jak na české, polské nebo slovenské straně hranic, které podporují vzájemné dobré „sousedské“ vztahy. Právě akce tohoto charakteru bývají dotovány z prostředků EU a jsou velmi úspěšné, protože mají velkou podporu veřejnosti. Podobně lze potvrdit dobré zkušenosti ze spolupráce členů horské služby (polské, české a slovenské) v Krkonoších, Jeseníkách nebo Beskydech. Našlo by se mnoho dalších příkladů vzájemné spolupráce, která se dotýká bezpečnosti jedinců a díky této péči i zkvalitnění podmínek při návštěvě různých částí našich hor.

H-1. Domníváme se, že veřejnost v celé České republice vykonává svoje návrhové a kontrolní funkce a tak se účinně podílí na zlepšování celkové situace v jednotlivých regionech.

První hypotéza se ukázala jako pravdivá. Ano. Veřejnost zcela netransparentně spolupracuje při zlepšování celkové situace v jednotlivých regionech. Proto není možné vysledovat všechny její aktivity a vyjádřit je přesným statistickým způsobem. Většina občanských iniciativ vzniká z návrhů na zasedání zastupitelstev prostřednictvím zvolených zástupců, na různých setkáních zástupců měst a obcí (např. Hovory s občany v Jablunkově), kteří je pak tlumočí na plénu a dál se sami starají organizačně o jejich realizaci.

H-2. Domníváme se, že díky účasti a zájmu veřejnosti o společenský život je neustále zlepšována a lépe organizovaná spolupráce na obou stranách hranic euroregionů.

Druhá hypotéza byla také potvrzena. Ano. Vzájemná spolupráce představitelů euroregionů je mnohem intenzivnější, než tomu bylo v minulosti (při zakládání euroregionů), protože všichni občané jednotlivých zúčastněných států pochopili její nutnost a výhodnost pro zlepšování životních podmínek ve vlastní zemi. Ke zdůvodnění lze dodat, že občanské postoje veřejnosti jsou velice aktivní a to na všech stranách společných hranic. Kdy právě oni iniciují jednotlivé návrhy pro zlepšování situace v oblasti, ve které žijí a díky společně získávaným financím z evropských fondů tak mohou být realizovány jejich představy na obou stranách hranic.

Veřejnost je tedy nejdůležitějším činitelem rozvoje společnosti a spolupráce s okolními státy. Díky tomu Česká republika prosperuje a vytváří kvalitní podmínky pro pobyty tuzemských i zahraničních návštěvníků a neustále tak zvyšuje kvalitu veřejného společenského života.

Zapojení veřejnosti do regionálního rozvoje se jeví jako nejlepší a nejefektivnější způsob k dosažení vyváženého pokroku. Občané krajů či obcí znají nejlépe potřeby prostředí, ve kterém žijí. Vyhlášení referend, veřejná jednání, co největší

transparentnost a možnost vyjádření a podílu na procesu rozhodování, je zajisté krok správným směrem. Jak již bylo také zmíněno důležitou roli mají i místní spolky a organizace, které velkou měrou přispívají k veřejnému blahu. Do budoucna by měla být participace obyvatel na regionálním rozvoji stále posilována, neboť praxe ukázala, že tato účast má velice pozitivní dopady.

7 Seznam použitých zdrojů

BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. 2. přeprac. a rozš. vyd. Praha: Karolinum, 2011. 342 s. ISBN 978-80-246197-4-3.

DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Příručka pro uživatele. Praha : Univerzita Karlova, vydavatelství Karolinum, 1993. S. 374. ISBN 80-7066-822-9.

FRIEDMANN, J. (1992). *Empowerment: The politics of an alternative development*. Oxford: Blackwell

KAŠPAROVÁ, L., a kol. *Rozvoj vesnice*. Ediční řada vesnice. Ústav územního rozvoje, Brno: 2002.

KINSLEY, M. (2000). *Economic renewal guide: A collaborative process for sustainable community development, snowmass*. Colorado: Rocky Mountain Institute.

KNOLL, J., KNOLL, V. *Svazek nebo sdružení a další formy spolupráce obcí*. Ministerstvo pro místní rozvoj, Praha: 2002

KUNC, J. Nепublikovaný studijní materiál k předmětu Regionální rozvoj, 2004.

KUTSCHERAUER, A. *Strategický regionální management v České republice – vize a realita*. In SVOBODOVÁ, H. (ed): Sborník příspěvků z konference Regionální politika v ČR: Efekty a nové výzvy. Jihlava: GaREP, spol. s r.o. 2009. s. 72–80. ISBN 978-80-904308-3-9.

MATRASOVÁ, E. ŠLOUF, V. *Zákon o obcích (obecní zřízení) včetně prováděcích předpisů komentářem*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Polygon , Praha: 2003.

PÁPOL, T. a kolektiv: Sborník. *Problémy mikroregionů při tvorbě společných projektů*, Civitas per Populi, Hradec Králové, 2006, ISBN 80-903813-1-6.

RYAN, R.L., 2006. *Comparing the attitudes of local residents, planners, and developers about preserving rural character in New England*. *Landscape and Urban Planning* 75.

SVOBODOVÁ, H. a kol., *Regionální politika a regionální rozvoj v ČR*. 2013.

SVOBODOVÁ, H. *Dopady Společné zemědělské politiky EU na možnosti rozvoje zemědělství v kraji Vysočina* (dizertační práce). Brno: Geografický ústav PřF MU, 2011.

WOKOUN, R. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-80-720169-9-0.

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, v platném znění, § 20, písm. i) až j); 23

Internetové zdroje

Centrum pro regionální rozvoj České republiky [online]. 2011 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.crr.cz/cs/>

CzechTourism [online]. 2005 [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: www.czechtourism.cz

Euroregion Glacensis [online]. 2012 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.euro-glacensis.cz>

Euroregion Glacensis: Archiv aktualit [online]. 2012 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.euro-glacensis.cz/archiv-aktualit.html>

Euroregion Glacensis: Prezentacje z Forum Pogranicza Polsko – Czeskiego [online]. [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://euroregion-glacensis.ng.pl/index.php/pl/biezaca-dzialalnosc/56-forum-pogranicza-polsko-czeskiego>

Euroregion Silesia [online]. 2004 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.euroregion-silesia.cz>

Euroregion Silesia: České území euroregionu [online]. 2004 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.euroregion-silesia.cz/>

Euroregion Těšínské Slezsko: Seznam schválených projektů na 12. zasedání EŘV [online]. 2014 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.euregio-teschinensis.eu>

Informační systém Masarykovy Univerzity [online]. 1999 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://is.muni.cz>

Institut celoživotního vzdělávání Havířov [online]. 2010 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.incev.cz/>

Marketingový výzkum a analýza relevantních dotačních zdrojů [online]. 2008 [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: <http://www.jablunkovsko.cz/soubory/marketingovyVyzkumSOJ.pdf>

Město Chrudim a okolí [online]. 2001 [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: <http://www.chrudim.info/>

Mikroregion Chrudimsko [online]. 2015 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.mikroregionchrudimsko.cz>

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [online]. [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Uvodni-strana>

Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 2015 [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/>

Národní památkový ústav [online]. 2010 [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: www.npu.cz

POSTRÁNECKÝ, J. *Regionální politika a regionální rozvoj v České republice*. In *Urbanismus a územní rozvoj*, roč. XIII, č. 5/2010. URL <http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/casopis/2010/2010-05/03_regionalni.pdf> [cit. 19. 12. 2011]

Přehled přepravních zařízení ve skiareálech [online]. [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.lanovky.unas.cz>

Putování krajinou [online]. 2013 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.powiatkrapkowicki.pl/pliki/index.html>

Regionální Informační Servis [online]. 2012 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/>

Scopus [online]. 2015 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: www.scopus.com

Silesion - slezsko-beskydský informační systém [online]. 2008 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.jablunkovsko.cz>

Strategie regionálního rozvoje České republiky na období 2007–2013. Praha: MMR, 2006. URL <<http://www.mmr.cz/Regionalni-politika/Koncepce-Strategie/Strategie-regionalniho-rozvoje-Ceske-republiky-na-obdobi-2007-2013>>

Strategie regionálního rozvoje České republiky na období 2014–2020. Praha: MMR, 2012.
URL <<http://www.regionálnírozvoj.cz/index.php/srr.html>>

Strukturální fondy: Cíle regionální politiky pro programové období 2007-2013 [online]. 2014 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: www.strukturalni-fondy.cz

SVOBODOVÁ, H. a kol., Regionální politika a regionální rozvoj v ČR. *In Vybrané kapitoly ze socioekonomické geografie České republiky*. Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity Brno. ISBN 978-80-210-6229-0 © 2013 Masarykova univerzita. [Online]. [Cit 2014-11-/27] Dostupné z: <http://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pdf/js13/geograf/web/pages/09-regionalni-politika.html>.

Těšínské Slezsko: Hasičské muzeum Český Těšín [online]. 2013 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.tesinskeslezsko.cz/clanek/hasicske-muzeum-cesky-tesin/>

Těšínské Slezsko: Lomňanské muzeum [online]. 2013 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.tesinskeslezsko.cz/clanek/lomnanske-muzeum/>

Těšínské Slezsko: Muzeum a infocentrum v obci Hrádek [online]. 2013 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.tesinskeslezsko.cz/clanek/muzeum-a-infocentrum-v-obci-hradek/>

Těšínské Slezsko: Muzeum Těšínska - Výstavní síň v Českém Těšíně [online]. 2013 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.tesinskeslezsko.cz/clanek/muzeum-tesinska-vystavni-sin-v-ceskem-tesine/>

Těšínské Slezsko: Muzeum Těšínska - Výstavní síň v Jablunkově [online]. 2013 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.tesinskeslezsko.cz/clanek/muzeum-tesinska-vystavni-sin-v-jablunkove/>

Těšínské Slezsko: Muzeum Trineckých železáren a města Trince [online]. 2013 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.tesinskeslezsko.cz/clanek/muzeum-trineckych-zelezaren-a-mesta-trince/>

Těšínské Slezsko: Vítejte u nás [online]. 2011 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.tesinskeslezsko.cz/rubrika/vitejte-u-nas/>

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně – *Analýzy současných právních forem podporujících optimalizaci funkce obcí ve výkonu veřejné správy a jejích limitů*.

Ústav územního rozvoje [online]. 2001 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: www.uur.cz

Založení Mikroregionu Chrudimsko a jeho vliv na mikroregion. Pardubice, 2009. Dostupné z: http://dspace.upce.cz/bitstream/10195/34073/1/ValasekR_Zalozeni%20mikroregionu_MC_H_2009.pdf. Diplomová práce. Univerzita Pardubice.

Železné hory [online]. 2000 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://zelezne-hory.aspone.cz/>